

**EUSKAL
BATZORDE ORNITOLOGIKOA**
COMITÉ ORNITOLÓGICO
DE EUSKADI

Txori-izen arruntak euskaraz, historia laburra
Europako hegaztien euskarazko izenen zerrenda berri(tu)a

Asier Sarasua Aranberri

EUSKAL BATZORDE
ORNITOLOGIKOA
COMITÉ ORNITOLÓGICO
DE EUSKADI

Zer da hau?

Pterodromas deserta

Izena 30-35 hizkuntzatan

AviList 11.131 sp (en, es, fr, ca, pt..)

Eta euskaraz?

- Erromantizismoaren eraginez, **hizkuntzak eta hitz zaharrak** berreskuratzeko ahaleginak
- **Generikoa** vs. Espezifikoa
- **Akats ugari**, zehaztasun zientifiko gutxi. **Asmakizunak** ere bai.
 - Juan Ignacio **Iztueta** (1847). *Guipuzcoan ezagutzen diran egazti, eta pistia guztien arrazoia, Euscarazco icen beren berenquiaquin* (Guipuzcoaco provinciaren condaira edo historia).
 - Estanislao Jaime de **Labayru** (1895). *Historia General del Señorío de Bizcaya*.
 - R.M. **Azkue** (1905). *Diccionario Vasco-Español-Francés*. Euskaltzaindia.
 - Hainbat hiztegi eta bilketa lexiko txiki interesgarriak (*Lexicón etimológico, naturalista y popular del bilbaino neto*, 1896.; *Vocabulario de palabras usadas en Álava*, 1903).

- **Natur zientzien interesa** zabaltzen. Aldizkariak ere ugaritzen.
 - Garai honetako **lanek eragin handia hegaztien euskarazko izenak finkatzeko** orduan, baita oraindik ere!
-
- Pedro **Sansinanea** (1908). *Catalogo descriptivo de la colección de aves e insectos legada por Angel Larrinua*.
 - Telesforo **Aranzadi** (1909). *Nombres vascos de aves*. RIEV, 3: 160-167.
 - Julian **Aldaz Emazabel** (1918). *Catálogo de las aves observadas en Guipúzcoa y Vizcaya*. Memorias de la Real Sociedad Española de Historia Natural (10): 459-508.
 - J.E. **Elissalde** eta J-D. **Dassance** (1923-1926). *Eskual-herriko hegaztinak eta choriak*. Gure Herria aldizkaria.
 - Pedro **Garmendia** (1934). *Nombres de aves en euskera*. RIEV, 25 (2): 294-309.

Euskara berreskuratzeko mugimendua: **Euskara batua** (1968), **normalizazio linguistikoaren** hasiera hezkuntzan eta administrazioan.

Elhuyar (1972), UEU (1973), UZEI (1977), EHU (1980).

Euskarazko lehenengo argitalpen teknikoak; animalien izenak estandarizatzeko premia nabaria da. ***Chroicocephalus ridibundus***.

- ***Repertorio de nombres vascos de aves adoptado por la sección de ornitología del grupo de C.N Aranzadi***. Munibe, 1961: 310-326. 1961.
- Peterson, Moumfort eta Hollom (1967). *Guía del campo de las Aves de España y demás Países de Europa*.
- "Natur Zientziak hiztegia" (Jakín, 1977), "**Gure hegaztiak**" (Petronor, 1980)...
- "**Animalia eta landare izenak**", UZEI 1984.

- “**Munduko hegaztien izendegia** (*harrapariak, ahateak eta flamenkoak*)”. Amaia Iribar, Elhuyar, 2001.
- “**Euskalterm banku publikoa**” sortu zen (EJ, 2001). Espezie solteak joan dira gehitzen.
- **Genetikak** mundua irauli (AviList, 2025).
- **EH nahiko osatuta**, baina **munduko sp. gehienek izenik ez.**
- **Jarraipen sistematikoa** egingo duen erakunderik ez.

- 10 laguneko **lantaldea osatu** genuen (2020).
- **Diagnostikoa egin** eta abiapuntua ezarri.
- **Euskal Herriko zerrenda** osatu (410 espezie).
- SEOrekin, **Espainia** eta Iberiar Penintsulakoak.
- **Europakoa** bukatzen.
- Jaurlaritzaren **Terminologia Batzordearekin** elkarlanean.

Anastomus oscitans, picotenaza, openbill, bec-ouvert

- > Ornitologia.eus
- > Wikipedian, [EH](#) eta [Mundua](#)
- > [Txoriak.eus](#) izen-bilatzailea
- > SEO, Ornitho, eBird, liburuak...

OCASIONAL

Beldantza kaskaxuria
Emberiza leucocephalos

OCASIONAL

Beldantza burubeltza
Emberiza melanocephala

OCASIONAL

Beldantza haskara
Emberiza caesia

EN

Beldantza horia
Emberiza citrinella

OCASIONAL

Beldantza maskaraduna
Emberiza spodocephala

MT

Beldantza miarritza
Emberiza hortulana

**EUSKAL BATZORDE
ORNITOLOGIKOA**
COMITÉ ORNITOLÓGICO
DE EUSKADI

Europako hegaztien izendegia

Zer da hau?

‘Desertaseko braia’

EUSKAL BATZORDE
ORNITOLOGIKOA
COMITÉ ORNITOLÓGICO
DE EUSKADI

Europako hegaztien izendegia

- Europakoa laster argitaratzekotan, 1000 sp.
- Terminologia Batzordearen bermea eta protokoloa zehaztuta.
- Mundukoa abiatuta (2000 sp. inguru).
- AviList, 11.131 sp.
- Denek behar dute euskarazko izena?
- Agian ez. Baina zergatik ez?

**EUSKAL BATZORDE
ORNITOLOGIKOA
COMITÉ ORNITOLÓGICO
DE EUSKADI**

Hegaztien euskarazko izenen lantaldea